

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21190/2024
26.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Биљана Етински, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1068/24 од 10.07.2024. године, у седници одржаној 26.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1068/24 од 10.07.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 420/22 од 26.01.2024. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба којом је тражено да се утврди да је земљиште под парцелом број .. њива друге класе Улици ... у Новом Саду, уписана у лн. бр. .. КО Нови Сад 4 у површини од 57а 05м² која је у реалном власништву тужиоца приведена намени и да у природи представља Улицу ... и део Улице ... у Новом Саду, што је тужени дужан да призна. Ставом другим изреке, овлашћен је тужени да у листу непокретности број .. КО Нови Сад 4 изврши упис власништва у своју корист на парцели број .. у делу који је припадао тужиоцу, што је тужилац дужан признати и трпети да тужени по правноснажности ове пресуде упише право јавне својине у своју корист. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати укупан износ од 50.820.140,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, као и да му накнади парничне трошкове у износу од 750.719,50 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1068/24 од 10.07.2024. године, ставом првим изреке, жалба туженог је одбијена и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 420/22 од 26.01.2024. године потврђена у ставу другом изреке и у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити је учињена нека друга битна повреда поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, према листу непокретности број .. КО Нови Сад на дан 09.09.2022. године тужилац је уписан као носилац права својине са уделом од 14083/38106 на кат. парц. .. укупне површине 5995м² и начином коришћења – земљиште под делом зграде у површини од 21м² и њива друге класе у површини од 5974м². Решењем Основног суда у Новом Саду Р1 215/19 од 14.02.2020. године које је исправљено решењем истог суда Р1 215/19 од 29.11.2023. године, дозвољена је деоба сувласничке заједнице на парцелама уписаним у лн. бр. .. КО Нови Сад 4 укупне површине од 1ха 68а и 65м² сразмерно сувласничким уделима, па је тужилац стекао својину на реалном делу од кат. парц. .. у површини од 5705м² која је сада у функцији улице – саобраћајнице. Преостали реални део од кат. парц. .. у површини од 92м² стекао је ББ и то реални део њиве друге класе у површини од 71м² и део земљишта под делом зграде са делом куће у површини од 21м². Предметну кат. парц. .. тужилац је стекао по основу наслеђивања од свог оца у току 2006. године. Та парцела је сада улица, а тужиочев правни претходник ни на који начин није учествовао у изградњи улице. Планом генералне регулације простора за тај део града предметна парцела је намењена већим делом за површину јавне намене тј. за Улицу ... и део Улице ... у површини од 55726м², а мањим делом у површини од 269м² за пословање на улазним правцима. Према фактичком стању део кат. парц. .. предвиђен је за површину јавне намене Улица ... и део ... и највећим делом је приведен планској намени у површини од 98,36%, док у површини од 1,64% површине није приведен свој планској намени, односно користи се као део дворишта. Поступак експропријације назначене парцеле није вођен, нити је правном претходнику тужиоца исплаћена било каква накнада. Тужилац је након извршене деобе у ванпарничном поступку постао власник реалног дела кат. парце. .. у површини од 5705м².

Висина тржишне вредности предметне парцеле у заузетој површини утврђена је из налаза и мишљења вештака грађевинске струке, датог на основу процене, при чему је узета у обзир и процена Пореске управе. Тако је утврђено да је вредност по м² одузетог дела парцеле 8.908,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у смислу одредбе члана 58. Устава Републике Србије и члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода усвојили тужбени захтев, утврдили да је тужени Град Нови Сад у обавези да тужиоцу исплати новчану накнаду за катастарску парцелу број .. КО Нови Сад 4 у обиму 5705 м², јер се тужилац не може користити својим својинским овлашћењима због извршене фактичке експропријације земљишта, с обзиром да му је право својине фактички одузето, а тужени је само уписан као корисник наведене катастарске парцеле.

Правно становиште нижестепених судова као правилно прихвата и Врховни суд, због чега су неосновани наводи и разлози ревизије туженог којим се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.). Сагласно наведеном дозвољено одузимање права својине који не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова, да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“ број 70/11 ... 105/14) прописано је да се добрим у општој употреби јавне својине сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улица, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго), а ставом 10. да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева другог реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део ауто-пута или државног пута првог или другог реда), и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

У конкретном случају, спорно земљиште означено као катастарска парцела .. уписана у лист непокретности број .. КО Нови Сад 4 на којој је тужилац био власник Планским актом је предвиђено за јавну површину – улицу, па у ситуацији када је земљиште планским актом јединице локалне самоуправе одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје јавна својина. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало јавна својина изузме из поседа ранијег корисника и за то му исплати одговарајућу накнаду.

Како не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, по оцени Врховног суда правилан је закључак нижестепених судова да је земљиште на којем је тужилац био власник променило носиоца права својине и по закону постало јавна својина, па тужилац коме је одузето право својине не може трпети штету и последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужиоцу је тиме повређено право на имовину, па зато има право на тражену накнаду за фактички одузету имовину. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су тужени Град Нови Сад обавезали да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта, у висини одмереној према тржишној вредности утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака, сходно члану 42. Закона о експропријацији.

Пасивна легитимација туженог Града Новог Сада произлази из одредбе члана 10. ст. 2. и 7. Закона о јавној својини, с обзиром да је спорна парцела планирана за улицу која је сходно наведеној законској одредби у својини јединице локалне самоуправе, због чега је тужени Град Нови Сад у обавези да тужиоцу исплати одговарајућу новчану накнаду. Код утврђења да спорни део парцеле представља некатегоризовани пут, без утицаја су ревизијски наводи да је у питању само доношење планског акта који не значи да је извршено депоседирање права власништва, односно права коришћења.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, али налази да исти нису од посебног значаја за доношење другачије одлуке.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић